

Mindre meddelelse

Snyltegedehamsen *Pseudovespula adulterina* (Buysson, 1905) ny for Danmark (Hymenoptera, Vespidae)

Som led i 6-dages kurset "Terrestrisk Zoologisk Feltkursus" ledet af Jacobus J. (Koos) Boomsma, Peter Holter og Bo Vest Pedersen fra Københavns Universitet blev der i Bæstemosen på Bornholm 6.VIII.2000 samlet en del gedeflamme, de fleste siddende i blomsterne på kærsvoldrod (*Peucedanum palustre* (L.)). Gedeflammene blev ved hjælp af Kruse Pedersen (1975) bestemt som *Dolichovespula sylvestris* (Scopoli, 1763), *Paravespula vulgaris* (Linnaeus, 1758), *Paravespula rufa* (Linnaeus, 1758) og *Pseudovespula adulterina* (Buysson, 1905). Den sidstnævnte art er hidtil ikke fundet i Danmark, men er kendt fra både Tyskland, Sverige, Norge og Finland – samt fra Nordamerika (Blüthgen, 1961; Kruse Pedersen, 1975). *P. adulterina* bygger ikke selv rede, idet den ifølge Kruse Pedersen (1975) er parasit hos den i Danmark ret almindelige *Dolichovespula saxonica* (Fabricius, 1793) og måske også hos den lidt sjældnere *Dolichovespula norwegica* (Fabricius, 1781), med hvilke den lever som kommensal.

Kruse Pedersen (1975) nævner og afbilder det vigtigste kendetegn for *Pseudovespula adulterina*, nemlig mundskjoldets farvetegning (en sort plet på nederste halvdel) og fremfor alt dets form, idet dets underste hjørner er spidsvinklet udtrukne. Bestemmelsen af de to hunner, som blev indsamlet, kontrolleredes af P.N. Buhl ved hjælp af Blüthgen (1961), som beskriver arten nøjere: Ligesom den anden snyltegedeflamme af samme slægt, den i Danmark sjældne *Pseudovespula omissa* (Bischoff, 1931), har *P. adulterina* i forhold til andre gedeflamme relativt kraftige tænder på mandiblerne, og sidste bagkropsled nedadbøjet. *P. omissa* kan adskilles fra *P. adulterina* ved at have knap så spidse hjørner på mundskjoldet, der desuden kun har en ganske lille sort plet (variationsbredden er ringe) hos *omissa*. Desuden er mundskjoldet ensartet stærkere punkteret (i midten rynket punkteret) og overvejende gult behåret (i midten meget tæt) hos *omissa*; mere spredt punkteret (mod siderne finere og tættere punkteret) og sort, jævnt behåret hos *adulterina*. Blüthgen (1961) angiver disse kendetegn og giver desuden en detaljeret beskrivelse af den øvrige – mere variable – farvetegning på bryst og bagkrop.

Pseudovespula adulterina kan – udover ved mundskjoldets og ansigtets form (se fx. fig. 10 i Blüthgen) – skelnes fra sin vært *D. saxonica* ved ikke at have mundskjoldet helt delt af en sort længdestribe og ved ikke at have meget fine punkter (men kun netmasket mikroskulptur) mellem mundskjoldets store punkter. For en afbildning af arternes noget variable kropstegning, se også Chinery (1987).

Litteratur

Blüthgen, P., 1961: Die Faltenwespen Mitteleuropas (Hymenoptera, Diploptera). 248 pp. – Berlin.

Chinery, M., 1987: Vesteuropas insekter. 320 pp. – København.

Kruse Pedersen, L.-E., 1975: De sociale gedeflamme. – Natur og Museum 17, 1: 1-22.

Peter Neerup Buhl	Jacobus J. Boomsma	Peter Holter	Bo Vest Pedersen
Zoologisk Institut	Zoologisk Institut	Zoologisk Institut	Zoologisk Institut
Universitetsparken 15	Universitetsparken 15	Universitetsparken 15	Universitetsparken 15
2100 København Ø	2100 København Ø	2100 København Ø	2100 København Ø